

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 187/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Dudíťa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Mariánom Havrilom, advokátom, Námestie slobody 13, Michalovce, proti trestnému rozkazu Okresného súdu Michalovce sp. zn. 0T/2/2024 z 9. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. marca 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) trestným rozkazom okresného súdu sp. zn. 0T/2/2024 z 9. januára 2024. Sťažovateľky navrhujú zrušiť výrok trestného rozkazu o zhabaní veci a nariadiť vydanie zhabanej veci sťažovateľkám, priznať im finančné zadostučinenie a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd trestným rozkazom uznal vinným [REDAKOVANÉ] (syna sťažovateľky v 1. rade) za prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona a za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, za čo ho odsúdil na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov, uložil mu trest zákazu činnosti viesť všetky motorové vozidlá v trvaní 6 rokov a podľa § 83 ods. 1 písm. d) Trestného zákona zhabal vec – osobné motorové vozidlo značky Opel Corsa.

II. Argumentácia sťažovateľiek

3. Synovi sťažovateľky v 1. rade bolo 7. januára 2024 vznesené obvinenie pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona a za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Po vznesení obvinenia bola sťažovateľka v 1. rade vypočutá výlučne v procesnom postavení svedka. V ďalšej časti trestného konania už nevystupovala, nebola predvolaná na pojednávanie pred okresným súdom a nebol jej doručovaný ani trestný rozkaz, proti ktorému nemala možnosť brániť sa.

4. Vo svojej výpovedi uviedla, že je majiteľkou a držiteľkou dotknutého motorového vozidla, ktoré darovala sťažovateľke v 2. rade (manželka odsúdeného) do spoločného užívania s odsúdeným. *De iure* bola práve sťažovateľka v 1. rade stále vlastníčkou motorového vozidla, *de facto* bola držiteľkou vozidla sťažovateľka v 2. rade. Ani sťažovateľke v 2. rade v trestnom konaní nebolo priznané postavenie zúčastnenej osoby, nebola vypočutá ani ako svedok, nebol jej doručovaný trestný rozkaz.

5. Podľa názoru sťažovateľiek bola výlučným vlastníkom zhabaného motorového vozidla v čase vydania trestného rozkazu sťažovateľka v 1. rade, avšak z opatrnosti je v sťažnosti označená aj sťažovateľka v 2. rade (manželka odsúdeného), ktorá auto v rozhodujúcom čase užívala, avšak nedošlo k uzatvoreniu zmluvy a prepisu vozidla na príslušnom dopravnom inšpektoráte.

6. Sťažovateľka v 1. rade považuje napadnutý trestný rozkaz v časti výroku o zhabaní veci za nezákonný, pretože bola vlastníčkou zhabaného osobného motorového vozidla, čo vyplýva z evidenčnej karty vozidla zo 6. januára 2024, ktorá bola súčasťou vyšetrovacieho spisu. Napriek tomu sťažovateľke v 1. rade nebolo priznané postavenie zúčastnenej osoby, s ktorým v trestnom konaní súvisia procesné práva a povinnosti, ktorých výkon jej bol odopretý, čím jej bolo znemožnené aktívnym spôsobom brániť svoje vlastnícke právo.

7. Nesprávnym a nezákonným procesným postupom orgány činné v trestnom konaní, ako aj okresný súd svojím rozhodnutím porušili § 45 ods. 2 písm. a), b) c) a § 45 ods. 2 Trestného poriadku, čím odopreli sťažovateľkám právo na prístup k súdu a spravodlivý súdny proces.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie vlastníckeho práva sťažovateľiek (čl. 20 ods. 1 ústavy) výrokom trestného rozkazu o zhabaní osobného motorového vozidla, ktoré nebolo v rozhodnom čase vo vlastníctve odsúdeného, ale sťažovateľky v 1. rade, ktorá nemala v trestnom konaní postavenie zúčastnenej osoby a z dôvodu nedoručenia trestného rozkazu jej nebolo umožnené sa účinne proti spornému výroku trestného rozkazu brániť.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky v 1. rade:

9. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana

ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Rovnako by opačný záver znamenal popretie významu podústavného práva pri ochrane základných práv.

10. Podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je preto ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Za právny prostriedok podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde nemožno považovať len zákonom upravený procesný opravný prostriedok.

11. Ústavný súd konštatuje, že jeho kompetencie nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 193/06, II. ÚS 210/06, IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, III. ÚS 337/2013, III. ÚS 352/2016).

12. Možno súhlasiť so sťažovateľkou v 1. rade, že v čase podania ústavnej sťažnosti jej napadnutý trestný rozkaz nebol ako vlastníčke zhabaného motorového vozidla – zúčastnenej osobe doručený. Podľa doručky predloženej okresným súdom sa tak stalo až 18. marca 2024, teda po podaní ústavnej sťažnosti. Zo zistenia ústavného súdu tiež vyplýva, že v zákonom stanovenej lehote sťažovateľka v 1. rade odpor proti trestnému rozkazu nepodala.

13. Podľa § 45 ods. 1 Trestného poriadku je zúčastnenou osobou osoba, ktorej podľa návrhu má byť alebo bola zhabaná vec alebo časť majetku. Táto zákonná definícia procesného práva nadväzuje na inštitúty trestného práva hmotného – ochranné opatrenia tak, ako sú zadefinované v § 83 a § 83b Trestného zákona.

14. Podľa § 355 ods. 4 Trestného poriadku proti výroku, ktorým bolo uložené ochranné opatrenie, môže zúčastnená osoba podať odpor. Odpor sa podáva na súde, ktorý trestný rozkaz vydal, a to do ôsmich dní od jeho doručenia. Ak zúčastnená osoba podala odpor a nie je dôvod na postup podľa odseku 3 (čo nie je prípad sťažovateľky v 1. rade, pozn.), prejedná samosudca návrh na uloženie ochranného opatrenia na verejnom zasadnutí.

15. Sťažovateľka v 1. rade nevyužila dostupný účinný právny prostriedok v podobe podania riadneho opravného prostriedku – odporu proti trestnému rozkazu, čím mohla dosiahnuť prejednanie návrhu na uloženie ochranného opatrenia na verejnom zasadnutí samosudcom okresného súdu, teda domôcť sa ochrany označených základných práv v konaní pred všeobecným súdom. Na uvedenom závere nič nemení ani prebiehajúce konanie na ústavnom súde iniciované sťažovateľkami, keďže sťažovateľkou v 1. rade vyčítaný nedostatok v podobe nemožnosti riadne

sa brániť proti výroku trestného rozkazu o zhabaní veci bol zhojený (i keď s dlhším časovým odstupom) samotným okresným súdom, a to riadnym doručením trestného rozkazu sťažovateľke v 1. rade, čím jej bolo umožnené podať proti spornému výroku trestného rozkazu odpor, čo však nevyužila. Pasivitu sťažovateľky v 1. rade v trestnom konaní nemožno za daných okolností nahrádzať zásahom ústavného súdu – výrokom o porušení práv sťažovateľky v 1. rade, pretože poskytnutie ochrany jej právam prináleží okresnému súdu, ktorého právomoc ústavný súd rešpektuje.

16. Ústavný súd opakovane judikuje, že sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

17. Vzhľadom na dostupný účinný právny prostriedok nápravy, ktorý mala sťažovateľka v 1. rade k dispozícii, je ústavná sťažnosť v tejto časti podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde neprípustná a ako taká bola podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky v 2. rade:

18. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti skúma aj to, či ústavná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, ktorá je nositeľom základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto legitimácia na podanie ústavnej sťažnosti nesvedčí osobe, ak nebola účastníkom napadnutého konania, resp. konania, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané.

19. Ústavný súd konštatuje, že v priebehu trestného konania sťažovateľka v 2. rade nevystupovala ako zúčastnená osoba (ani v inom procesnom postavení), pričom priznanie akéhokoľvek procesného postavenia jej nevyplývalo zo žiadnych relevantných okolností dotknutého trestného konania, čo si napokon uvedomujú aj sťažovateľky, keďže v ústavnej sťažnosti bola sťažovateľka v 2. rade označená len „z opatrnosti“.

20. Okresný súd so sťažovateľkou v 2. rade nekonal a ani nerozhodoval o jej právach, čo zakladá (v okolnostiach danej veci) dôvod na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde ako podanej zjavne neoprávnenou osobou.

21. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľiek bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ich ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu